

УДК 330.34.

МЕХАНІЗМИ АДАПТАЦІЇ ВИРОБНИКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ДО УМОВ СВІТОВОГО РИНКУ

Сафонов В.О. – к.е.н., доцент

ПФ НУБіП України «Кримський агротехнологічний університет»

У статті з'ясовано існуючий стан розвитку експортно-імпортних операцій виробників сільськогосподарської продукції на сучасному етапі розвитку світової економіки та обґрунтовано методичні засади в плані формування досконалого механізму адаптації зовнішньоекономічної діяльності до умов світового ринку.

Ключові слова: механізми, адаптація, виробники, сільськогосподарська продукція, світовий ринок, зовнішньоекономічна діяльність.

Постановка проблеми. Зовнішньоекономічна діяльність виробників сільськогосподарської продукції з огляду організаційних, економічних, управлінських та адаптаційних аспектів у даний час проходить складний історичний етап становлення, функціонує в жорсткому і деформованому режимі.

Ця важлива сфера знаходиться в просторі своєрідних неузгоджених, а також діаметрально протилежних умовах: з одного боку, – в динамічних і нерідко несприятливих для України глобальних процесах та явищах світової економіки, а з іншого – в недосконалому й інертному національному або, точніше, в регіональному середовищі з точки зору формування та своєчасного запровадження досконалої нормативно-законодавчої бази.

Глобальні й регіональні митно-тарифні чинники нині недостатньо узгоджуються між собою, внаслідок чого гальмується формування дієвого механізму регулювання експортно-імпортних операцій, використання порівняльних переваг виробників сільськогосподарської продукції та адаптація внутрішнього ринку до мінливих умов зовнішнього.

Активний рух України та її виробників сільськогосподарської продукції у напрямі інтеграції з ринками країн-членів ЄС за прогнозними даними має забезпечити національним суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності вагомі здобутки, хоча на цьому шляху виникає чимало прихованих митно-тарифних перешкод, які дестабілізують експортно-імпортні операції. Розробка методичних засад з приводу з'ясування змісту та характеру інтеграційних процесів в агропромисловому комплексі не завжди адекватно відповідає сучасним реаліям світової економіки, що ускладнює розвиток процесів адаптації.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми удосконалення методологічних засад адаптації зовнішньоекономічної діяльності до умов світового ринку розглядаються в наукових працях багатьох вітчизняних

учених-економістів, зокрема: В. Андрійчука, І. Бураковського, В. Галушка, Б. Пасхавера, П. Саблука, О. Шпичака, В. Юрчишина та інших.

Однак вивчення наявних з досліджуваної проблеми вітчизняних публікацій свідчить про те, що ще далеко не всі питання з огляду інтеграції їх з ринками країн-членів ЄС мають належний рівень наукового та методичного забезпечення і практичного вирішення. Потребує теоретичного переосмислення ряд базових методологічних положень і практичних аспектів цієї проблеми у світлі динаміки новітніх процесів розвитку світового ринку та їх можливої перспективи.

Постановка завдання. Метою статті є з'ясування існуючого стану розвитку експортно-імпортних операцій виробників сільськогосподарської продукції на сучасному етапі розвитку світової економіки та обґрунтування методичних засад в плані формування досконалого механізму адаптації зовнішньоекономічної діяльності до умов світового ринку.

Результати дослідження. Неухильне ускладнення механізму світового ринку, яке відбувається під впливом глобалізації світової економіки, зумовлює глибинну і масштабну трансформацію зовнішньоекономічної діяльності України в цілому й АПК зокрема.

При цьому переваги експортно-імпортного потенціалу стосовно можливостей зростання рівня розвитку зовнішньоекономічної діяльності повною мірою можуть бути реалізовані лише за умови змістовного осмислення найважливіших наукових поглядів на адаптацію.

Принципово, що у сучасних умовах для кожної країни та її галузей є потреба в якісно новому методичному підході до оцінки власного місця у загальносвітовій системі господарських взаємозв'язків, до розуміння свого значення як невід'ємної складової частини світогосподарської системи, до з'ясування рівня досконалості механізму адаптації як такої.

Важливо відзначити, що започатковані глобалізаційні процеси на рівні світових ринків призводять до посилення взаємопроникнення економік країн світу, що не лише розкриває ширші можливості для експортно-імпортного зростання, але нерідко і посилює дестабільність у зовнішньоекономічному розвитку, активізує процеси, які мають протилежний характер, ніж адаптація.

Аналіз свідчить, що серед ключових питань зовнішньоекономічної діяльності особливе місце належить проблемі викристалізації методичного підходу до з'ясування на науковому рівні суті такої категорії як адаптація. Адаптація, як теоретична абстракція, відображає експортно-імпортні відносини. Вона виокремлюється в конкретну якісно визначену ознаку, має структуру наукового опису, об'єктивний та історичний характер, а тому відноситься до економічної категорії.

Вивчення літературних джерел показує, що адаптація – це багатовекторна категорія. В ракурсі і науки, і практики вирішення питання відносно визначення суті адаптації нерідко наштовхується на ще не обґрунтоване необхідним чином методичне забезпечення. Існує багато поверхово описаних підходів до тлумачення апарату адаптації. Тобто,

тривалий час була відсутня відповідь на питання: що, де, коли, чому і наскільки надійні ті чи інші окремо взяті процеси або елементи в плані зовнішньоекономічної діяльності.

Зараз стає зрозумілим, що адаптація – це формування можливостей з огляду синхронного реагування кількісних і якісних параметрів зовнішньоекономічної діяльності на зміни в світовій економіці; гнучке підпорядкування власного виробництва і внутрішнього ринку до нових реалій світового ринку; сприяння отриманню більш високої віддачі від експортно-імпортних операцій та залучення для їх здійснення ресурсів; об'єднання на системних засадах таких чинників, як спеціалізація, кооперація, концентрація і диверсифікація з метою ефективного функціонування національної економіки.

Відомо, що вияв економічного закону – це результат дії його причинно-наслідкового зв'язку. В рамках економічного закону подолання суперечностей між процесом-наслідком і процесом-причиною відбувається через адаптацію.

Стосовно адаптації, то тут серед усіх інших, як з'ясовано, найбільш ваговою виділяється така функція, як регулювання або координація. Вона спрямована на забезпечення пропорційного і гармонійного розвитку різних аспектів зовнішньоекономічної діяльності. З цього приводу особливої уваги заслуговує так звана привентивна координація.

Удосконалення понятійного апарату такої категорії як адаптація виступає однією з важливих вимог часу з огляду опрацювання досконалого механізму адаптації зовнішньоекономічної діяльності до умов світового ринку, оскільки в сфері останнього спостерігається багато дестабілізаційних процесів, серед яких такі, як недобросовісна конкуренція, дискримінаційні та недружні дії з боку окремих зарубіжних партнерів, недосконалість режиму ліцензування експорту й імпорту товарів, розповсюдження недостовірної інформації щодо якості товарів, недосконалість у застосуванні компенсаційного мита.

Функції, механізми та принципи в сукупності утворюють систему адаптації зовнішньоекономічної діяльності до умов світового ринку, що є одним з досить важливих компонентів понятійного апарату адаптації.

Факти свідчать, що застосування загального підходу до дослідження проблем адаптації зовнішньоекономічної діяльності до умов світового ринку пов'язано з використанням методології як системи новітніх теорій. Нинішня ситуація не дозволяє обмежитися старим методологічним багажем.

Загальна методика дослідження має виступати в ролі конкретизації методології, віддзеркалювати її теоретичні та практичні можливості, а також об'єднувати сукупність пізнавальних процедур щодо досліджуваної проблеми. З позицій адаптації важливо наголосити, що ціна, за якою здійснюється світова торгівля, буде знаходитися між мінімальною та максимальною внутрішніми цінами рівноваги, що були притаманні країнам до початку здійснення експортно-імпортних операцій.

Висновки. Вкрай низькі темпи й обсяги розвитку експортно-імпортних операцій в аграрній сфері свідчать про недосконалість розв'язання проблем адаптації зовнішньоекономічної діяльності до умов світового ринку та норм і правил СОТ, а також інтеграції України та її виробників сільськогосподарської продукції з ринками країн-членів ЄС та інших міжнародних угруповань взагалі і глобалізації світової економіки зокрема.

Пріоритетні інтереси, як першочергове здійснення тих чи інших процесів, є визначальною об'єктивною мотивацією стосовно функціонування зовнішньоекономічної діяльності, оскільки саме вони виражають рівень та найефективнішу динаміку задоволення потреб з огляду інтегрованого стимулювання розвитку внутрішнього ринку за рахунок зовнішнього і навпаки.

Список використаних джерел:

1. Кириченко О.М. Напрями та ефективність регулювання експортно-імпортних зв'язків (на прикладі харчової промисловості) / О.М. Кириченко // Вісник ДонДУЕТ ім.М.Туган-Барановського. Серія – економічні науки. – Донецьк – 2001. - №4 (12). – С.270-278.

2. Шашло Н.В. Вступ України до СОТ: значення та можливі наслідки для АПК / Н.В. Шашло // Збірник наукових праць Луганського національного аграрного університету / за ред. В. Г. Ткаченко. – Луганськ : Вид-во ЛНАУ, 2007. – № 73 (96). – С. 176–181.

3. Шишова О.Б. Підприємництво в умовах адаптації до ринкового середовища як об'єктивний чинник потреби у бізнес-плануванні / О.Б. Шишова // Вісник ХНТУСГ. - 2007. – № 50. – С. 371-375.

4. Яворский А.И. О проблеме информационного обеспечения государственного управления внешнеэкономической деятельностью / А.И. Яворский // Экономка: проблемы теории та практики.- 2000.- Вип. 41.- С. 102-107.

Сафонов В.А. Механизмы адаптации производителей сельскохозяйственной продукции к условиям мирового рынка.

В статье определено существующее состояние развития экспортно-импортных операций производителей сельскохозяйственной продукции на современном этапе развития мировой экономики и обоснованы методические основы формирования совершенного механизма адаптации внешнеэкономической деятельности к условиям мирового рынка.

Ключевые слова: механизмы,

Safonov V.A. The mechanisms of adaptation of manufacturers of agricultural production to conditions of the world market.

The existing condition of development of export-import transactions of manufacturers of agricultural production at the present stage of development of economic and methodical bases of formation of the perfect mechanism of adaptation of foreign trade activities to conditions of the world market are proved.

Key words: mechanisms,

адаптация, сельскохозяйственная продукция, рынок, деятельность.	производители, мировой внешнеэкономическая	adaptation, manufacturers, agricultural production, world market, foreign trade activities.
--	--	---